

10. Основи соціальної роботи / під. ред. С. Семигіної, І. Григи. – К. : Києво-Могилянська Академія, 2004. – 137 с.
11. Королько Г. В. Паблікрілейшнз: наукові основи, методика, практика : підручник. – 2-ге вид., доп. – К. : Скарби, 2001. – 142 с.
12. Communioetprogresio (Єдність і поступ): Душпастирська інструкція на виконання Декрету Другого Ватиканського Собору про засоби соціальної комунікації (23 трав. 1971 р.) // Церква і соціальна комунікація : Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа / упор. і наук. ред. М. Перун. – Л. : Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – С. 89-128.
13. Vigilantica (Невсипуща турбота): Енцикліка Папи Пія XI про кінематограф (29 черв. 1936 р.) // Церква і соціальна комунікація : Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа / упор. і наук. ред. М. Перун. – Л. : Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – С. 30-36.
14. Mirandaprosus (Дивовижний поступ): Енцикліка Папи Пія XII про кіно радіо і телебачення 8 верес. 1957 р. // Церква і соціальна комунікація : Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа / упор. і наук. ред. М. Перун. – Л. : Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – 440 с.

**Юлія Комлик, Дарія Нагорна
м. Полтава**

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА МОЛОДІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

На сучасному етапі існування й розвитку глобального інформаційного простору, неймовірної насиченості та змін, які вимагають від особистості швидко отримувати, вивчати, аналізувати й використовувати велику кількість інформаційного матеріалу, дедалі актуальнішою стає проблема інформаційної культури.

Інформація об'єктивно відображає знання, факти, закони природи та суспільного розвитку; відповідає завданням і змісту певної діяльності людини, допомагає її виконанню; відповідає рівню знань її споживача [1, с. 112], а отже, є важливою складовою життєдіяльності людства.

Інформація є визначним стратегічним ресурсом будь-якого бізнесу, організації, оскільки стає істотним фактором виробництва і подібно до праці, матеріалів і капіталу створює багатство [2, с. 93].

Дедалі більшого значення набуває реалізація проблеми загальносуспільної інформатизації, створення якісно нового ареалу інформаційних обмінів всередині суспільства [3, с. 323]. Сьогодні сукупність інформаційних потоків навколо кожної людини, особливо молоді, настільки велика, різноманітна і розгалужена, що вимагає від неї не тільки знання законів інформаційного середовища й уміння орієнтуватися в них, а й безпосередньої участі в його формуванні та перетворенні, сприянні інформаційним контактам. Інформаційна культура особистості органічно пов'язана з особливостями інтелектуального розвитку. Саме тому в багатьох

економічно розвинутих країнах більше уваги надається підвищенню освітнього та інтелектуального рівня молодих користувачів.

Особливого значення в інформаційному суспільстві набуває організація інформаційної освіти й підвищення інформаційної культури особистості [4, с. 114], що відкриває широкі перспективи ефективного використання накопичених людством інформаційних ресурсів. Важливість формування інформаційної культури молоді усвідомлена суспільством, про що свідчать різноманітні конференції, публікації, курси, семінари, тренінги, які постійно проводяться в нашій країні та за кордоном. Усвідомивши проблему як міждисциплінарну, до дослідження постійно долучаються представники багатьох галузей знань: бібліотекарі, фахівці з інформатики, культурологи, соціологи, філософи.

Крім цього, інформаційна культура як особливий аспект соціального життя є предметом, засобом і результатом соціальної активності, відображає характер і рівень практичної діяльності людей. Це результат діяльності суб'єкта й процес збереження створеного, розповсюдження і споживання об'єктів культури. Перші спроби визначення поняття «інформаційна культура» були зроблені в середині 80-х років минулого століття, коли почалося формування такого аспекту інформаційної культури, як комп'ютерна грамотність. Адже грамотність є лише першим кроком до оволодіння культурою в будь-якій галузі. На сучасному етапі в умовах розвитку інформаційних технологій людина неодмінно повинна оволодіти комп'ютерною культурою як мірою формування й розвитку своїх сутнісних сил [5, с. 198].

Велике значення у формуванні інформаційної культури молоді надається освіті, яка готує нового користувача інформаційного співтовариства, що володіє уміннями й навичками диференціації, виділення значущої інформації, вироблення критеріїв її оцінки, створення та використання інформації. Набуття інформаційної культури особистості стає дедалі актуальним питанням для тих, хто навчається. Провідна роль у формуванні в користувачів знань, умінь та навичок використання сучасних інформаційних ресурсів належить, перш за все, бібліотекарям, які є фахівцями з питань задоволення інформаційних потреб, організації та управління ресурсами знань, досвіду й інформаційно-бібліотечної підтримки навчально-виховного процесу.

Сучасні темпи розвитку науки й техніки вимагають уміння орієнтуватися в інформаційних ресурсах, обирати з них найсуттєвіше з найменшими витратами сил і часу. На сьогодні інформаційні ресурси України і світу в нашій державі все ще не використовуються належним чином. Одна з причин – недостатній рівень інформаційної культури споживача, що полягає у вмінні пошуку й освоєння інформації, зафіксованої на різних носіях.

Формування інформаційної культури молоді – важливе завдання не тільки навчальних закладів, але й бібліотек. У нашій країні навчання основам інформаційних знань, умінь та навичок здійснюється за допомогою спеціально організованої підготовки користувачів інформації в межах навчальних дисциплін вищих навчальних закладів. Основна роль у реалізації

цього завдання традиційно відводиться бібліотекам. Таким чином, для молоді відкривається доступ до інформації, а значить до знань, окреслюються перспективи для підвищення професіоналізму й творчості, є можливість залучитися до цінностей світової культури.

Крім елементарної комп'ютерної грамотності, здатності орієнтуватися у величезних потоках інформації, критично оцінювати її, інформаційна культура передбачає вміння майбутнього фахівця самостійно поповнювати знання в професійній галузі та моделювати свою інформаційну поведінку. Для цього в багатьох бібліотеках підготовлені різноманітні курси й програми, мета яких – виробити в молоді теоретичні й практичні знання й вміння раціонально використовувати інформацію та інформаційні технології в освітньому процесі.

Навчання – це, у першу чергу, засіб виховання. Природно, що в процесі навчання велика увага приділяється пізнавальному аспекту. Саме інформатика може розвинути психічні функції, пов'язані з інформаційною та алгоритмічною діяльністю, мотивацією до подальшого оволодіння знаннями, готовністю до самостійної роботи після закінчення ВНЗ. Соціальний аспект інформаційної культури полягає в тому, що юнацтво оволодіває необхідними вміннями для передавання, транслявання інформації, розвиває комунікативні здібності.

Виховний, пізнавальний, розвиваючий та соціальні аспекти повністю взаємопов'язані, вони проникають один в одного, взаємодіють між собою, а тому повинні бути включені в систему навчання на рівних правах.

Основними критеріями сформованості інформаційної культури молоді є її знання та вміння, а також інтереси й мотиви інформаційної діяльності, сформованість рефлексивної позиції.

Безперечно, інформаційна культура передбачає уміння і навички людини працювати з інформацією. Виступаючи засобом реорганізації відповідного стилю мислення і детермінуючи дії суб'єкта (зокрема учня, студента), його світогляд і систему цінностей, в інформаційному суспільстві інформаційна культура стає важливою складовою інтелектуальної культури.

Нові інформаційні технології впливають не тільки на свідомість молоді людини за рахунок значного розширення її пізнавальних, комунікативних можливостей, а й на соціальну організацію взагалі, оскільки використання нових інформаційних технологій значно зменшує витрати на передавання інформації.

Інформаційну культуру спеціаліста визначають як культуру людини, готової до творчої роботи в умовах технолого-інформаційної системи розвитку суспільства. Поняття інформаційної культури людства, зокрема юнацтва, на наш погляд, розкривають інформаційна етика, інформаційна поведінка, інформаційна компетентність.

Інформаційна етика пов'язана з проблемами інтелектуальної власності, доступу до інформації, приватності життя особистості тощо. Недбале використання методів оброблення інформації, помилки в документуванні даних, а також навмисна фальсифікація, втручання в особисте життя шляхом використання можливостей Інтернету, недотримання таємниці телефонних розмов і листування порушують принципи інформаційної етики.

Фальсифікація даних, маніпуляція ними, порушення прав інтелектуальної власності тощо суперечать сутності інформатизації.

Інформаційна поведінка передбачає систему цілеспрямованих дій, що виконує людина з метою реалізації певної функції в процесі взаємодії з навколишнім середовищем. Інформаційна поведінка характеризує активність юнацтва в процесі пізнання, його вміння орієнтуватися в інформаційному просторі. Інформаційну поведінку зумовлюють інформаційно-технологічні можливості, надані суспільством особі, яка прагне реалізувати свої інформаційні потреби в навчанні, професійній діяльності, повсякденному житті.

До складових інформаційно-технологічної компетентності молоді слід віднести: 1) комп'ютерну грамотність – сформованість функціональних навичок опрацювання даних, тобто здатність використовувати електронну техніку з метою зберігання, оброблення й використання інформації; 2) комп'ютерну компетентність – ступінь освоєння інформаційних технологій, цілісна система знань з інформатики, пізнання себе як активного суб'єкта інформаційного суспільства, вміння реалізовувати творчі проекти в галузі програмування, системної інтеграції тощо; 3) інформаційну компетентність, яка передбачає вміння молодої людини сприймати й осмислювати різну інформацію, спираючись на інформаційний підхід до дослідження й використання систем інформаційних комунікацій, інформаційного аспекту відносин особистості та суспільства, на системне уявлення про зміст, сутність і мету інформатизації, забезпечення екології інформаційного середовища та інформаційної безпеки.

Оволодіння сучасними комп'ютерно-телекомунікаційними технологіями має передбачати одночасне виховання інформаційної культури молодої особистості, почуття відповідальності, пов'язане із застосуванням новітніх технологій.

На нашу думку, високий рівень інформаційної культури особистості здатний забезпечити такий стан духовної, інтелектуальної, морально-етичної, політичної озброєності людини, суспільства, держави, за якого ніякі інформаційні впливи на них неспроможні викликати деструктивні думки та дії, які спричиняють негативні наслідки на шляху стійкого прогресивного розвитку людства.

Джерела та література

1. Швецова-Водка Г.М. Документознавство: навч. посіб. / Г.М. Швецова-Водка. – К. : Знання, 2007. – 398 с.

2. Новак В.О. Інформаційне забезпечення менеджменту / В.О. Новак, Л.Г. Макаренко, М.Г. Луцький : навч. посіб. – К. : Кондор, 2006. – 462 с.

3. Баюш О. Бібліотеки як джерело наповнення інформацією сучасних засобів соціальних комунікацій / О. Баюш // Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації: зб. матеріалів І Міжнар. наук. – практ. конф., Одеса, 19 – 20 березня 2015 р. / під заг. ред. В.Т. Спрінсяна. – Одеса : OFFSETIC, 2015. – С. 322 – 328.

4. Вощенко В. Інформаційна культура як квінтесенція постіндустріального суспільства / В. Вощенко // Актуальні проблеми сучасного документознавства: методологія та практика підготовки фахівців із